

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

230510 Verslag klankbordgroep piloottraject digitaal statiegeld

////////////////////////////////////
Auteur: Anne D'Haese/Piet De Baere
////////////////////////////////////

Aanwezig

Kabinet	Nick Vliegen
Fost Plus	Steven Boussemaere
Fost Plus (projectleider)	Veerle Put
VVSG/Interafval	Loes Weemaels
Comeos	Marie Van Breusegem
Recycling netwerk	Chloe Schwizgebel
BBL	Nina Maat
UNIZO/Buurtsuper	Piet Van den Abeele
Febed	Guy De Wulf
Testaankoop	Laura Clays
Waals gewest, vertegenwoordigd door RDC Environment	Tom Huppertz
Brussels Hoofdstedelijk gewest	Maha Daouk
ATD vierde wereld/ Netwerk Tegen Armoede	Wouter Cox
Fevia	An Nachtergaele
Horeca	Eve Diels
OVAM (voorzitter)	Luc Goeteyn
OVAM (verslag)	Anne D'Haese
OVAM (verslag)	Piet De Baere

Verontschuldigd

IVCIE	Marc Adams
-------	------------

Agenda:

1. Goedkeuring verslag klankbordgroep 19 april2023
2. Stappenplan – voorstellen organisaties gesloten testomgeving
3. Communicatie (persbericht en vragen recycling Netwerk)
4. Rondvraag

1 Goedkeuring verslag klankbordgroep 19 april 2023

Wouter Cox (ATD vierde wereld) vraagt om expliciet op te nemen dat er bij de pilootprojecten specifieke aandacht moet zijn voor de doelgroep van de mensen in kansarmoede, en meer algemeen voldoende diversificatie van doelgroepen naar achtergrond. Hij had die opmerking ook tijdens de klankbordgroep van 19 april gemaakt, maar deze is niet expliciet genoeg opgenomen in het verslag.

Mits het meenemen van deze opmerking, wordt het verslag van 19 april goedgekeurd.

2 Stappenplan – Voorstellen organisaties gesloten testomgeving

Veerle Put (projectleider Fost Plus digitaal statiegeld) licht de belangrijkste elementen van de drie voorstellen voor pilootprojecten in een gesloten omgeving toe (zie presentatie als bijlage bij dit verslag). De volledige projectvoorstellen zijn confidentieel en worden niet gedeeld met stuurgroep en klankbordgroep. Ook voor de volgende fasen zal dit op deze manier verlopen.

De projectleider maakte een vergelijkende analyse van de 3 voorstellen. De verschillende onderdelen van de analyse worden overlopen:

- Locatie: DDRS Alliance stelt geen testomgeving voor; Litterbits en Unbox wel.
- Uit de proces summary en tools en assets blijkt dat DDRS Alliance & Litterbits een webapplicatie via QR zullen testen. Bij Unbox gaat het om een app op de smartphone.
- Bij Litterbits is de integratie met de bankrekening nog in opmaak.
- Uit de input van de kandidaten voor de user experience survey, aangevuld met de opmerkingen van de stuurgroep en klankbordgroep, zal 1 vragenlijst worden afgeleid die door alle kandidaten zal gebruikt worden.
- Uit de input van de kandidaten voor de communicatiestrategie zal 1 uniforme communicatiestrategie worden afgeleid die op alle testlocaties zal worden gevolgd. Deze moet voldoende neutraal zijn.
- In tegenstelling tot Litterbits en Unbox biedt DDRS Alliance geen voorstel aan van operationele opzet van de test, labelling van de flesjes of communicatiekanalen. Deze elementen zijn dan ook niet meegenomen in hun prijsvoorstel voor het pilootproject.

DDRS Alliance voldoet niet aan het testprotocol voor de gesloten omgeving en gezien de strakke timing is het ook niet mogelijk om dat nog recht te trekken. In de stuurgroep is dan ook gekozen om enkel verder te gaan (voor de gesloten omgeving) met Unbox en Litterbits. DDRS Alliance zal wel terug uitgenodigd worden om in de volgende fasen een voorstel in te dienen. Fost Plus heeft contact gehad met DDRS Alliance om hen dit te melden. Ze hebben ook feedback gekregen over wat er ontbrak aan hun voorstel met het oog op een beter voorstel in de volgende fasen.

Reacties en vragen van de klankbordgroep:

BBL stelt dat de werknemers van de KBC allicht zeer vertrouwd zijn met de digitale wereld en apps; en dat hiermee moet rekening gehouden worden wanneer de participatie aan het pilootproject wordt geëvalueerd.

Fost Plus kan deze opmerking wel volgen, maar stelt anderzijds dat net door de vertrouwdheid van de KBC-werknemers met apps, ze ook goed kunnen oordelen over het gebruiksgemak van de app en dus ook voldoende kritisch gaan zijn.

Recycling Netwerk vraagt wat mensen zonder smartphone moeten doen en merkt ook op dat in de pilootprojecten het statiegeld pas wordt terugbetaald na "accumulatie" tot 1 of 5 euro afhankelijk van het voorstel. Ze vraagt of dit ook bij het "finale" systeem zo gaat gebeuren?

Fost Plus antwoordt dat "mensen zonder smartphone" niet in de scope van de gesloten testomgeving vallen. Dit aspect komt bij de volgende fasen aan bod. Het accumuleren van het statiegeld tot een bepaald bedrag is enkel voor de pilootprojecten en zegt niets over het finale systeem.

Recycling Netwerk wijst er ook op dat op sommige verpakkingen meerdere codes kunnen staan en dat dit verwarrend kan zijn. Fevia meldt dat dit een gekend probleem is en dat dit issue in de roadmap verder wordt meegenomen.

VVSG/Interafval vraagt hoeveel gebruikers binnen de testomgeving gaan bevestigd worden. Is er bepaald wat het minimum aantal deelnemers moet zijn? Recycling Netwerk voegt hieraan toe of de vragenlijst ook aan specialisten (sociologen,...) gaat worden voorgelegd zodat er een maximale hoeveelheid interessante informatie kan uitgehaald worden.

Fost Plus reageert dat alle gebruikers gaan bevestigd worden en dat men vertrekt vanuit het aantal verkochte units in deze testfase (10.000). De vragenlijst zal opgesteld en ook gecheckt gaan worden door PWC, dat daarvoor over voldoende gekwalificeerd personeel beschikt, ook sociologen.

Testaankoop is bezorgd over de resultaten van zo'n bevestiging. Als je enkel de gebruikers bevestigd en niet de mensen die niet meedoen (in dit geval bv. de KBC-werknemers die niet deelnemen aan de test) krijg je "gekleurde" resultaten. Fevia maakt zich sterk dat het mogelijk moet zijn om iedereen bij de KBC te bevestigen (dus niet enkel de gebruikers). Zij wijst erop dat het voor de drankproducenten en retailers belangrijk is dat het digitaal systeem effectief goed werkt en dat deze partijen dus ook zoveel mogelijk willen bijleren uit de pilootprojecten. Een systeem dat niet werkt, is ook niet in het voordeel van de sector.

Fost Plus meldt dat de bevestiging (survey) nog in opmaak is en dat daarbij rekening gehouden wordt met de suggesties van stuurgroep en klankbordgroep. Aangezien de survey pas zal gebeuren tegen het eind van de piloot in gesloten omgeving (in de loop van juni), is er dus nog tijd om de survey rond te sturen naar stuurgroep en klankbordgroep voor eventuele laatste opmerkingen.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) vraagt of DDRS Alliance (nu ze niet verder meegenomen worden in de gesloten omgeving en stel dat ze ook afhaken voor de volgende fasen) gaat vervangen worden.

OVAM stelt dat er een oproep geweest is naar organisaties en dat de selectie gebeurt is op basis van de maturiteit van de voorstellen, gezien de strakke timing (deadline eind 2023) van de pilootperiode. Er zijn drie organisaties geselecteerd. Een vervanger voor één van de drie is niet onmiddellijk beschikbaar.

Het BHG vraagt of het dan niet mogelijk is om, ter vervanging, andere pilootprojecten met andere invalshoeken bv. specifieke doelgroepen op te starten.

Fost Plus stelt voor om dit later te bekijken als DDRS Alliance effectief zou afhaken. Ze melden wel dat er naast de pilootprojecten ook nog veel andere testen en projecten lopen (ze verwijzen hierbij naar de roadmap)

Febed vraagt of de Klankbordgroep ook informatie gaat krijgen over die andere testen en projecten. Ook Recycling Netwerk vraagt wanneer de informatie over deze andere tests naar de klankbordgroep gaan komen.

Fost Plus reageert dat de resultaten en conclusies van deze testen en projecten gedeeld zullen worden, éénmaal ze beschikbaar zijn. Niet alle details kunnen echter gedeeld worden omdat sommige zaken vallen onder confidentialiteit.

Het kabinet meent dat telkens er een onderdeel klaar is (bv. de homescanner), daar in de klankbordgroep kort kan over teruggekoppeld worden. OVAM stelt voor de terugkoppeling over resultaten van andere testen/projecten vanaf de volgende klankbordgroep als een vast agendapunt op te nemen.

BBL en Recycling Netwerk stellen zich heel wat vragen bij het proces. Zij willen constructief meewerken, maar vinden dat er meer info moet gedeeld worden, dat de vragen die zij stellen sneller beantwoord moeten kunnen worden. Nu worden hun vragen helemaal niet beantwoord. Zij verwijzen ook naar wat minister Demir gezegd heeft in de commissie Leefmilieu over het vervroegen van de timing van de pilootprojecten in de open testomgeving. We zijn al in de maand mei en BBL en Recycling Netwerk hebben niet het gevoel dat de zaken vooruitgaan. Zij missen ook informatie over wat er rond de pilootprojecten gebeurt (Is printen van unieke codes met voldoende hoge snelheid mogelijk op grote schaal? Welke vragen/issues leven bij lokale besturen nav enquête? Is ontdebbling van vuilnisbakken bij gemeenten haalbaar? ...). De informatiedoorstroming moet verbeteren om meer vertrouwen op te bouwen, stellen zij.

Fost Plus, Fevia en Comeos antwoorden dat de vragen gesteld door BBL/Recycling Netwerk grotendeels de vragen zijn die ook voor hen belangrijk zijn. Deze vragen zijn meegenomen in de roadmap en zullen in de loop van het traject beantwoord moeten worden. De informatie zal dus komen, maar eerst moeten zaken uitgetest worden vooraleer er resultaten en antwoorden zijn.

OVAM vat de discussie samen:

- Er zijn nog veel beantwoorde vragen rond digitaal statiegeld
- Er is veel ongeduld bij iedereen, zowel milieubeweging als de sector zelf
- Er is een traject (stappenplan) uitgezet om tot antwoorden te komen
- Voorstel om in de stuurgroep volgende zaken te bekijken:
 - Het versoepelen, stroomlijnen van de informatievoorziening tussen Fost Plus, stuurgroep en klankbordgroep
 - Het herbekijken van de timing (cfr. opmerking minister commissie leefmilieu) in de mate van het mogelijke want de timing is op dit moment al uitdagend.

VVSG/Interafval vraagt om op het moment dat de pilootprojecten in gesloten omgeving effectief starten de klankbordgroep op de hoogte te brengen. BBL sluit zich hier bij aan.

OVAM antwoordt dat bij de effectieve opstart een draaiboek met de nodige info (wie, wat, wanneer), communicatie en survey via mail doorgestuurd kan worden naar de klankbordgroep.

3 Communicatie

Persbericht

Op de stuurgroep is afgesproken om aan elke kwartaalrapportage een persbericht te verbinden. Het persbericht wordt bewust kort gehouden en heeft niet de bedoeling om volledig te zijn, wel een aantal zaken te accentueren. Het persbericht wordt achteraf ter info naar de klankbordgroep doorgestuurd.

BBL/Recycling Netwerk betreuren dat ze niet vooraf op de hoogte gebracht worden van het persbericht. Ze zijn ook kritisch over het persbericht omdat er niet gesproken werd over de impact op zwerfvuil als evaluatiecriterium voor de pilootprojecten.

OVAM reageert dat er geopteerd is voor een kort en zakelijk persbericht. Het zwerfvuilaspect is niet aan bod gekomen omdat in de gesloten testomgeving de impact op het zwerfvuil geen evaluatiecriterium is, enkel het testen van de flow. Dit zal wel aan bod komen in de halfopen en open testomgeving.

Vragenlijst Recycling Netwerk

Zie ook de discussie bij het vorige agendapunt. De meeste van de vragen in het document zijn belangrijk voor zowel de milieubeweging als de sector. Er wordt voorgesteld om deze vragenlijst te gebruiken als leidraad voor de volgende kwartaalrapportage. Nog niet op alle vragen zal kunnen geantwoord worden, maar het moet wel een momentopname opleveren van wat we al weten, wat nog niet en tegen wanneer zullen we deze antwoorden dan wel hebben.

Aan Recycling Netwerk wordt wel gevraagd om de vragenlijst te actualiseren. Zij gaan hiermee akkoord.

Fost Plus stelt dat niet alle vragen passen in een kwartaalrapportage over de pilootprojecten (bv. bepaalde confidentiële informatie over kostprijzen). De voorzitter vindt het belangrijk dat de kwartaalrapportage ook wel aandacht schenkt aan de roadmap zodat de evolutie in de verschillende onderdelen zichtbaar is. De geactualiseerde vragenlijst kan op die manier geordend worden en zo ook als leidraad dienen voor het verdere traject en kwartaalrapportages.

Er wordt ook gevraagd om telkens als er een nieuw document op het teams-kanaal geplaatst wordt, de klankbordgroep per mail te verwittigen.

4 Rondvraag

Recycling Netwerk vraagt naar de resultaten van de enquête naar steden/gemeenten (cf. webinar van Fost Plus voor steden/gemeenten vorige week over digital statiegeld). De deadline voor steden/gemeenten om te antwoorden is midden mei. Op de volgende klankbordgroep is het mogelijk om het geaggregeerde resultaat te brengen.

VVSG/Interafval vraagt aan de OVAM om een FAQ digitaal statiegeld op haar website te plaatsen. De OVAM zal dit bekijken. VVSG bezorgt een overzicht van de vragen die zij al ontvangen hebben.

BBL vraagt naar de onafhankelijke criteria die de OVAM gaat hanteren om te oordelen over het digitaal statiegeld. Deze zijn opgesomd in het eerste kwartaalrapport, maar zijn nog niet verder gedetailleerd.

Recycling Netwerkt vraagt naar het aanpassen (vervroegen) van de timing van de pilootprojecten open testfase (cf. minister op de commissie leefmilieu). Fost Plus meldt dat ze dit gaan bekijken maar dat het niet vanzelfsprekend is gezien alles wat moet gebeuren om een pilootproject op poten te zetten. Het kabinet stelt dit alle informatie om te beslissen voor het eind van het jaar beschikbaar zal moeten zijn omdat de beslissing voor eind 2023 moet genomen worden.

Febed vraagt hoe Wallonië en Brussel omgaan met statiegeld.

In Wallonië loopt een studie (uitgevoerd door RDC) waar 3 scenario's bestudeerd worden: 1) klassiek statiegeld, 2) digitaal statiegeld en 3) digitaal systeem waarbij de consument niet moet scannen maar waar de ontwaarding gebeurt via het sorteercentrum. Tegen juni zullen de eerste resultaten hiervan bekend zijn. De studie is afgerond in het najaar. Wallonië wil ook dit jaar een beslissing nemen. Op zich open de tijdslijnen in Vlaanderen en Wallonië vrij gelijk.

In Brussel worden zowel de trajecten in Vlaanderen en Wallonië opgevolgd. Er is nog geen timing voor beslissing/invoering gekend.

5 Volgende vergadering

Woensdag 5 juli om 15u

Voorlopige agenda:

- Goedkeuring verslag van 10 mei
- Stappenplan – testprotocol half open omgeving en pilootvoorstellen half open omgeving